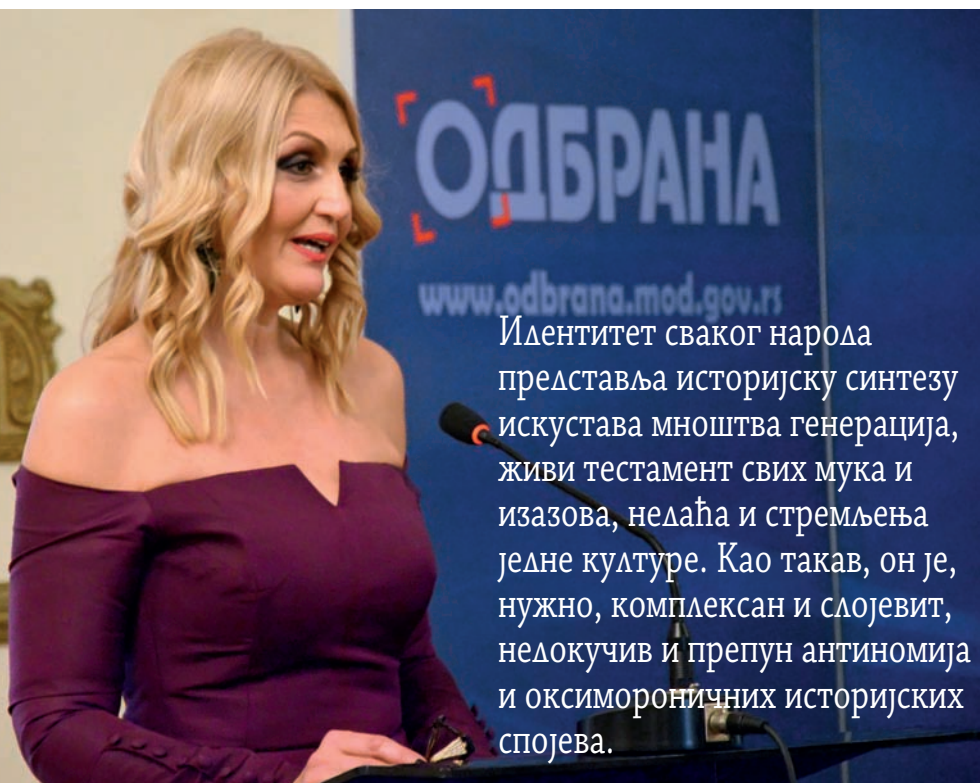

ВИОЛЕТА РАШКОВИЋ ТАЛОВИЋ, ПУБЛИЦИСТКИЊА

ТРАГАЊЕ ЗА ВЕЛИКОМ РУСКОМ ТАЈНОМ

Идентитет сваког народа представља историјску синтезу искустава мноштва генерација, живи тестамент свих мука и изазова, недаћа и стремљења једне културе. Као такав, он је, нужно, комплексан и слојевит, нелокучив и препун антиномија и оксимороничних историјских спојева.

Снимка Уна ШКАНДРО

У књизи говориш о Русији као великој тајни. Како би се она могла објаснити онима који нису Руси, ако кажеш да је она често неразумљива и самим Русима?

– Русија се једино може суштински сагледати, спознати и донекле разумети на један метафизички, духовни, песнички, митски, филозофски и херојски начин. Руски национални дух нису до сада успеле битно и темељно да промене никакве политичке идеологије и страни утицаји и, како мудро истиче руски филозоф Николај Берђајев, „Душу Русије не обухватају никакве доктрине“. Сви Руси у расејању сачували су матерњи језик на којем су стварали највећи руски песници и писци, пред којим се дубоко поклања свет уметности. Руски народ се силно протеже на територији два континента и то снажно утиче на његово историјско, психолошко,

духовно, колективно и лично биће. Код Руса се просторни бескрај државе најдубље и најмоћније исказује у њиховој колективној тежњи према апсолутном, саборном и боготражитељском погледу на свет.

Где су корени Вашег интересовања за руски народ и културу? Како је све почело?

– Имала сам срећу да живим четири године у Москви, да путујем Русијом од Камчатке до Кавказа. Текстови о градовима, природи, људима и догађајима о којима пишем одраз су лепоте на коју сам наилазила. Руске цркве и манастири отварали су врата пред мојом знатижељом. Ослушкивала сам возове који тутње кроз руске степе. Пела сам се на величанствени Елбрус, стрепела над мрачним водама Балтика. У касне зимске сате враћала сам се руским

Крајем прошле године у издању Центра за стратешке прогнозе из Београда појавила се нова књига Виолете Рашковић Таловић под називом „Медаљони Русије“. Професорка Рашковић Таловић годинама се бави изучавањем руске културе, а њена нова студија анализира везе српске и руске духовности, традиције и културе. Поред текстова који подробно анализирају две културе, књига обилује фотографијама и путописима из разних крајева Русије, а пружа осврт и на најважнија имена руске историје.

Ауторка, која је годинама као новинар била дописник из Русије, предавач је на Факултету за дипломатију и безбедност, где тренутно обавља и функцију декана.

класицима и призивала слике грофовских кочија под чијим точковима шкрипи снег. А онда ме дан враћао у ововременост и ужурбаност земље која има све што пожели и у чијој су „утроби“ сви елементи Менделеевог система. Упознавала сам савремене руске уметнике, интелектуалце, научнике, редитеље, писце и сваки пут изнова схватала да култура, непролазна и безвремена, спаја чисте душе.

○ Посебно сīе се осврнули и на однос руског и српског народа, али и исīрејлејшаносīи двеју кулīура. У ком конīексīиу данас можемо говоришīи о некој врсīи шīрајне везе међу Русима и Србима?

– Ми мислимо да су Срби у Русима, пре свега, најбоље разумели, препознавали и колективно осветлили себе и осветили своје сопство, свој најдубљи унутрашњи и узвишени духовни живот, православну душу и хришћанску веру. Српски народ у Русима најбоље препознаје своју народну душу и национални дух. Срби су одушевљени руском војном снагом, хероизмом народа и јунаштвом њихових војника, руским монасима, светитељима, подвижницима и мудрим старцима. Србе „опија“ и придобија руска витешка великодушност у победи и спремност сужња на трпљење у ропству и без роптања разапињање на крст, као и руска способност да се одједном из пепела и дубоког глиба васкрсне чудном космичком снагом. Када је неко као српски народ вековима био угњетаван, понижаван и гажен, а пре тога имао славу, величину, силу, моћ и поштовање народа и богова, свој мит и прадедовску веру и живо и радо се сећа Душановог царства и династије Немањића, у њему је остао да живо пламти неугасни пламен сазнања о сопственој величини. Срби су увек у Русији видели велику и моћну заштитницу, која их никада није нападала или им наносила зло, а кад год је могла помагала им је и штитила их је од велике неправде моћног, силног и грабежљивог света. Срби, волећи Русију, љубе земљу која се граничи с Господом.

○ Који су ѿушјеви ѿпознавања Русије данас? Колико је свешī, а колико руска јавносīи ѿшворенија данас у огносу на неке шīешке ѿериоде шīоком ХХ века?

– Без обзира на то колико једна земља, народ или култура били физички удаљени, данас је у великој мери олакшано упознавање, едуковање и приближавање култура.

Ипак, глобализација поседује и једну суптилну идеолошку црту, у којој се свака својственост, оригиналност и различитост третира као аномалија. Сходно овим премисама, одговор на ово питање је двовалентан. С једне стране, данас је технички неупоредиво лакше прикупити податке, анализирати мноштво информација и на тај начин „упознати“ једну културу, а с друге, све оно што се не уклапа у глобалистичку идеју културе сматра се мање вредним, застарелим и превазиђеним, што антагонизира однос између култура. Закључак јесте, дакле, да и поред неоспорног изобиља и лаке доступности информација, суштинско спознавање једне велике културе и земље каква је Русија свакако захтева приступ отвореног ума, приступ емпатије и дубоког научног и емотивног разумевања. Само се на тај начин пред вама отварају сва она тајна врата специфичних вредности и деликатне „душе“ једног народа и једне културе. Рекла бих да отвореност руске јавности у највећој мери зависи од приступа који заузме онај ко пред себе стави тај неизмерно тежак задатак да изучи и спозна Русију. Уколико се свет отвори за руску душу, и она ће се исто тако несебично отворити за свет.

○ Исīраживање руског идентитетa чини се као веома шīежак и дугошīрајан ѿроцес. Колико је зашīраво шīешко ѿронашīи оне сржне елементше руске духовносīи и како одабрашīи од мношшва које ова кулшīура доноси?

– Идентитет сваког народа представља историјску синтезу искустава мноштва генерација, живи тестамент свих мука и изазова, недаћа и стремљења једне културе. Као такав, он је нужно комплексан и слојевит, недокучан и пун антиномија и оксимороничних историјских спојева. Мало се који народ на нашој планети може „похвалити“ том количином мука, изазова, недаћа и стремљења као што то могу Руси. Управо из тог разлога инхерентна комплексност сваког идентитета драстично је увећана код Руса, чинећи га мистеријом и тајном.

○ Колико мислиш да различити ѿрограми и књиге ѿ ѿшш Ваше могу да учине на додашшном зближавању и узашшјамном ѿпознавању руске и српске кулшīуре?

– Најважније је живети исправно, покушавати „ићи ка светлости“ и тражити свој спас. Спасавати себе стварањем боље духовне атмосфере за цео свет, говорио је Тарковски, уверен да духовност не припада само прошлости. Она је увек актуелна. Савремено не може да ублажи снагу духовности, а наши народи, како ми је у интервјуу рекао владика Иларион, окриљени црквама, повезани су чврстим историјским везама братства. Зато је Руска православна црква, која је током последњег века у пуној мери спознала страдање за веру и горчину губитака, с посебним саосећањем примила несреће које је доживео српски народ, пре свих на Косову и Метохији. Толико векова смо заједно и наше пријатељство током времена само јача и развија се. Данас имамо изузетно интензивну сарадњу у области духовног образовања, а поред видљиве политичке подршке коју Србија има од Русије, култура – свемоћна и безвремена, нераскидива је спона два блиска народа. Српско културно биће Руси препознају и поштују, баш као што руска уметност Србе надахњује. Драго ми је да на том непрегледном ланцу сијају „медальони мојих руских успомена“. ■

Дејан ВОЈВОДИЋ